

Proti zvišanju davkov.

Kar se namerava za 100% povišati vse neposredne davke (zemljiški, dohodnina, pridobnina, hitnorazredni, najeminski itd. davki), je potrebno, da protestirajo proti temu vse občine, okrajni zastopi, stanovske in gospodarske organizacije, krajevni odbori Kmetijske, Delavske in Obrtne zveze in sicer takoj ter pošljejo proteste Jugoslovanskega kluba v Beogradu. V prihodnji številki "Slovenskega Gospodarja" pričujemo tozadevni članek, katerega je napisal poslanec Pušenjak.

Politični ogled.

Kraljevina SHS: Med vladnima strankama — demokrati in radikali — se vrši ljuta borba radi 44 člana volilnega zakona za oblastne skupščine. Radikali stoje neomajno na stališču, da je volilni red za oblastne skupščine v tesni zvezi z volilnim redom za narodno skupščino. Ravno v tej točki pa nasprotujejo radikalom najbolj demokrati. Kakor vedno, tako so muslimani in samostojni tudi v tem slučaju zvesti oprode naših demokratov.

Zunanji minister dr. Momčilo Ninčič je v seji narodne skupščine dne 21. t. m. odgovorjal poslanecu Moskovljeviču na vprašanje glede delovanja generala Wrangla in ostalih ruskih beguncev. Minister je zavijal oči in povdarjal, da se bivanju generala Wrangla na našem ozemlju ne more pripisovati nikake vojaško-politične važnosti. General Wrangel je v naši državi baje samo begunec in sicer zelo upliven (?) begunec. Kot vsak drugi begunec, tako uživa tudi general Wrangel našo gostoljubnost pod enakimi pogoji. (Blagor o nim, ki verujejo, op. ur.)

Demokrati in radikali razpravljajo o razdelitvi Srbije na oblasti. Do sporazuma še sveda niso prišli, ker gre v prvi vrsti za strankarske interese. Minister Trilkovič, star radikalec, je izjavil, da se v Srbiji ne bo nič spremenilo in da bo ostalo pri starih okrogih ali okrožjih. Na ta način bo imela Srbija sorazmerno največ uradništva (plačevali bodo prečani, op. ur.), in dobila bo tudi več poslanskih mandatov, kakor drugje pokrajine, ker tvori vsaka oblast volilni okraj. (To so predpriprave za preglasovanje v bodočih parlamentih.)

Po dolgem premišljevanju je prosvetni minister Svezozar Pribečević vendarle vložil tožbo proti Stojanu Protiću. Vsa javnost je radovedna, v kakšnem svojstvu bode — Pribečević stopil pred sodišče: ali kot mogočni, oblastni minister, ali kot navađen državljani. Stvar, ki je jako zanimiva in za naše razmere žalostna, bo dvignila veliko prahu, ker ima Pribečević v Protiću premagovati jako nevarnega in bistroumnega nasprotnika, ki gotovo ne bo štedil z uničujočimi dokazi.

Reka: Za predsednika konstituante je imenovana dr. Rudan, ki baje namerava sklicati neodvisno reško konstituanto ali ustavotvorno skupščino. Raščisti, katerim to ni po volji, zahtevajo, da še naj nadalje izvršujejo tri osebe vladne posle. Avtonomisti se ne bodo udeležili sei reške konstituante.

Čegoslavaška: Dr. Kramar, voditelj desneva krila čeških narodnih demokratov, je na javnem shodu svoje stranke napadal dosedanje Benešovo zunanjo politiko, zlasti v vprašanju gospodarske konference v Genovi. Stari klečplazec pred Francozi in francosko politiko nasilja je izrazil "bojazan", da bi se Rusija in Nemčija utegnili na genevski konferenci sporazumeti, "kar se mora na vsak način preprečiti." Nadalje je dr. Kramar govedal o vseslovanstvu, o demokratski Rusiji itd. Časopisje, ki odobrava Benešovo politiko — med drugim Masarykova "Československa republika" in "Česko slovo" — je naperilo proti dr. Kramaru stvazne, a ostre odgovore. Trezni ljudje so na Českem mnenja, da mora vlada stati na stališču — praktičnega socializma in da morajo Čehi braniti sebe, genevsko konferenco in smernice male antantne.

Genovska konferenca. Vsi narodi Evrope pričakujejo z nestrpnostjo dogodkov na genevski konferenci. V Genovi sami se vrše velike priprave. Odposlanstva posameznih držav bodo po zadržilih časopisja zelo številne. Nemoi odposljejo 80 članov, Italijani 100, Norvežani 8, Svedci 10, Španci 15, Avstrijci 6, Madžari 71 Rusi 80, Čehoslovaki 15, Poljaki 35, Grki in Rumuni 20 do 25, Albanci 3, Kraljevina SHS pa najbrže 12 delegatov. V Londonu, Moskvi in drugih središčih se že vrše redposvetovanja. Sovjetska vlada je povabila zastopnike Poljske in baltičskih držav na predkonferenco, ki naj bi se vršila koncem tega meseca v Moskvi. Poljski ministrski predsednik Skirmund je vzel ovankilo na znanje in izrazil željo, da se datum sestanka določi tako, da se bodo mogle odločiti tudi baltičske države, ali se konference udeležijo ali ne. Vlade obrobnih držav v Helsingforsu, Rigu in Kornem so istotako sprejele iz Moskve poziv radi udeležbe na predkonferenci.

Tedenske novice.

Smrt blagega duhovnika. Dne 20. t. m. je umrl pri Sv. Trojici v Halozah župnijski upravitelj č. g. Peter Zi-

rovnik. Rajni je bil iz reda minoritov in rojen pri Sv. Trojici v Halozah leta 1874. Blagopokojni je bil blagomila duša in je neizmerno veliko pretrpel ob izbruhu vojne leta 1914. Ptujski nemškutarji so ga ovadili okrajnemu glavarstvu, da je rovaril proti Avstriji in hvalil Srbe in Ruse. Glavarstvo v Ptujju je izdalo zaporno povelje. Č. g. Peter je bil leta 1914 nastavljen kot kaplan v St. Vidu pri Ptujju. Orožnik — zagrižen nemškutar, je gospoda Žirovnika vklestil in ga gnal nalašč skozi celi Ptuj, kjer je čakala nedolžno žrtev vsa zbrana ptujška fakinaža, ki je navalila na vklestjenega gospoda Petra, ga tolkla, pljuvala vanj in ga psovala. Vsega pretepenega raztrganega in onemoglega so prignali orožniki v Gradec, kjer je predsedel nekaj mescev v preiskovalnem zaporu. Vse ovadbe ptujskih nemškutarjev so se izkazale pred vojaškim sodiščem kot izmišljotina, nakar so g. Žirovnika izpustili iz ječe. Ravno kar opisano je na g. Žirovnika zdravstveno skrajno slabo vplivalo. Od tega časa naprej je vedno bolehal, dokler mu ni nemala smrt 20. t. m. upihnila luč življenja. Vsi, ki so poznali rajnega g. Petra in jim je znano njegovo trpljenje, ga bodo ohranili v trajno dobrem in nezabnem spominu. Bodi mu neskaljen mir nad zvezdami, ker tukaj ga ni imel vsled krivde ptujskih nemškutarjev in ovaduhov.

Obtožba proti generalu Zečeviću. Nedavno smo poročali, da je omenjeni general in prejšnji vojni minister vpoklical sredi zime rekrute v kadrovske službe. Po njegovi krivdi je vsled mrza, prehlajenja itd. pomrlo 300 mladeničev, par tisočev pa jih še leži po vojaških bolnišnicah. Zečević je z vpoklicem prekršil ustavo. Jugoslovanski klub, narodni socialisti, republikanci in socialisti so radi tega vložili skupno obtožbo proti Zečeviću. Tozadevna parlamentarna razprava se bo vršila 29. t. m. Demokrati, stari sovražniki imenovanega generala, so se potuhnili in nočejo pokazati, kako bodo v tej umazani zadevi nastopili. Radikali, katerim leži oprostitev generala Zečevića silno na srečo, pa grozijo demokratom tako-le: Če boste vi zahtevali Zečevićevo glavo, nam morate kot protiuslugo dati Pribečevića, ki spada radi svojih izvršenih spletkarij istotako pred sodišče! Prepričani smo, da tudi v tem slučaju vrana ne bo dež izključevala vrani oči. Demokrati kakor radikali so danes umazani do ušes, eni in drugi imajo svoje grehe in svoje ogabnosti na vesti, zato ne bo izročen sodišču niti general Zečević, še manj pa vsemogočni Pribečević. V naši državi je pač tako, da lovijo oblasti najnedolžnejše ljudi, zlasti politične osumlence in nasprotnike vladnega režima, vladna večina in zbornici pa največjih krivcev in protiljudskih zločincev samo zato ne izročijo sodišču, — ker zavzemajo visoke položaje.

Borba za žensko volilno pravico. Član Jugoslovanskega kluba naš poslanec dr. Hohnjec je v seji zakonodajnega odbora dne 16. t. m., v kateri se je vršila razprava o volilnem redu za oblasti in kraje, izrazil ostro grajo, da se ni dala ženskam volilna pravica. Govornik je povdarjal, da se je naša stranka ob vsaki priliki trudila izvojevati ženskam volilno pravico, toda vselej brezuspešno, ker isti nasprotujejo predvsem njeni strupeni sovražniki samostojneži in demokrati. Izvajal je, da je ravno žena ona, ki vzgaja narod, ki vzgaja deco v verskem in narodnem oziru. Kdor hoče, da bo ljudstvo prešinjeno z narodnim duhom in vneto za naše visoke politične cilje, mu mora tega duha vcepiti po ženi in zato ženske uvesti v politiko, kajti žena vendar ni žival, ki bi morala samo delati, ki bi bila manjvredna bitje. Ona je enakovredna z moškim. Čut pravičnosti veleva, da se ji da to, kar pripada človeku. Ni niti enega razloga za to, da se krati ženskam volilna pravica. Sklepnico je vprašal dr. Hohnjec naše vladinove: Ali morda smatrate ženske za protidržaven element, katerega je treba skrbno odvracati od vsakega vpliva na politiko v naši državi? Vemo sicer vnaprej, da bodo ostale odločne zahteve naših poslancev po ženski volilni pravici glas vpijočega v puščavi, vemo pa tudi, da bodo naše ženske pri prihodnjih volitvah znale temeljito obracunati s samostojneži, demokrati in sličnimi škrtali!

Naš voditelj dr. Korošec se je mudil od 14. do 17. t. m. med našim slovenskim delavstvom v Trbovljah, Velenju in v Mežici na Koroškem. Bila so to delavska politična zborovanja, na katerih je ob obilni udeležbi poročal dr. Korošec.

Zborovanja Kmetijske zveze. V Zrečah in Konjicah sta se vršila na Jožefovo dva dobro uspela shoda KZ. Zborovalci so na obeh shodih soglasno izrekli Jugoslovanskemu klubu zaupnico.

Slabostojni minister Pucelj in narodna obsodba njegovega ministrovanja. Kako zna naš slovenski narod javno obsoditi voditelja izdajic slovenske avtonomije ministra Pucelja, sta pokazala od slabostojnih sklicana shoda v Slov. Bistrici in v Kranju. Na teh dveh shodih gospod minister sploh ni prišel do besede. Za nedeljo se je napovedal Pucelj z Mermoljo v Slov. gor. in sicer v St. Lenart. Da se ne bo godilo gospodu ministru v St. Lenartu bolje kot v Slov. Bistrici in Kranju, o tem smo čisto prepričani, ker naš slovenjgoriški kmet že dobro loči med pravim kmetjskim poslancem in med mesarjem-ministrom. Kako je opravil gospod Pucelj v St. Lenartu, homo poročali prihodnjič na veliko zabavo naših cenjenih čitateljev in somišljenikov.

Samostojna pobožnost. Od Sv. Jurija na Pesnici nam poročajo, kako sta na nedeljo Mermoljevega shoda oba vernika Mermolja in nadučitelj Robnik svojo službo božjo obhajala: naši ljudje so hiteli v cerkev, ona dva pa se po cesti sprehajala ter se posvetovala, kako bi mogla ljudi bolj naučebati; tudi sta menda stavila, kateri da bo znal svoja politična kurja čreva bolj na dolgo razmotavati. No, posrečilo se je obema skupaj, jih ravno cel popoldan razgovorili; kateremu da gre klobesarsko prvenstvo, bo odločila menda posebna komisija, ki jo bo naša vlada v ta namen poslala na luno. Tam bodo tudi vzgojitelji-veščaki sklepali, o najprimernejšem odlikovanju za učitelja-vzgojitelja, ki javno govori o svojih bivših treh ljubicah, katere je svojčas vse obenem za nos vodil.

Minister, ki govori nerensico. Ljubljanski "Novi čas" piše, da je finančni minister dr. Kosta Kumanudi (demokrat) članom Jugoslovanskega kluba ponovno obljubljal, da bo krivice, ki so se v drž. proračunu storile katoliški Cerkvi, popravil, in da bo sprejel vse predloge, ki bodo predloženi verskemu ministru dr. Krstelju. Slovenski in hrvaški škofje so predložili tozadevne predloge za proračun 1922, a finančni minister je snedel svojo besedo in noče nič slišati o tem, kar je še nedavno obljuboval po-

slancem. Kdo naj veruje dandanes "jugoslovanskemu ministru"?

Od meje. «Slovinci smo srečni in zadovoljni» (dr. Kukovec) ali: kako se pripravlja revolucija med ljudstvom. Takozvani dvolastniki smo si morali z vsoto težavo oskrbeti prolaznice, da smemo obdelovati posestva onstran nove državne meje. Naenkrat si finančni minister izmislil naredbo, da morajo na teh prolaznicah biti tudi slike vsega osobja in baje tudi vprežne živine, ki je opravičena prekoračiti mejo; in čez par dni odmejne straže že ne puste nikogar na ono stran, brez fotografij. Tako se nam zdaj — ker fotografa nismo mogli hitro dobiti sem — poteče cel teden, da ne moremo sejati in delati, ko je vreme za to ugodno, zdaj pa pričakujemo deževje, in tako smo letošnji žetev morda že opravili. Tako skrbe za prehrano naroda na eni strani brezvestni izvoznikarji, na drugi pa naši lastni stražarji, a vse pod žezlom naše vlade, ki se ji ne bomo za njeno skrb mogli nikdar zadostno oddolžiti.

Obmejna šiba božja — Wranglovci bodo izginili. Iz Beograda poročajo, da je finančni odbor sklenil, da bodo zloglasni Wranglovci-stražarji naših mej odpoklicani in pride na njih mesto zopet finančna straža. Wrangel sam bo menda začel zopet zbirati svojo razpršeno armado in bo poiskoval kake oborožene korake proti sovjetski Rusiji. No, nam Slovincem pač ne bo žal za Wranglovci, ki so našemu obmejnemu ljudstvu napravili dovolj sitnosti, nasilja in upravičene nevolje. Sam Bog jih skoraj odnesi daleč proč od nas!

Srebrna poroka. V Ormožu sta dne 26. februarja t. l. obhajala srebrno poroko Andrej in Ivana Kovačič iz Dobrovoje. Č. g. dekanu bode izrečena prisrčna zahvala za lepe besede, katere so izpregovorili srebrnoporočencema v trajen spomin. Del Bog, da srečna zakonca doživita zlato poroko!

Umrj je v Dobrenju vrli in daleč na okrog znani, obče priljubljeni župan Jakob Polanec. Star je bil komaj 37 let. Kako priljubljen da je bil, je pokazal njegov pogreb, za kar bode izrečena zahvala vsem udeležencem ter domačemu organistu za nagrobno. Rajnemu bode zemljica lahka! Pozdrave pošiljajo uredništvu "Slovenskega Gospodarja" in "Straže" ter vsem čitateljem teh listov naši vrli mladeniči-vojaki iz Knaževca s prisrčno zahvalo za neustrašen nastop naših poslancev v svrhu izboljšanja razmer naših vojakov, ki služijo tam doli onkraj Save!

V prid Dijaški kuhinji v Mariboru. Mariborski učiteljski in učiteljske priredijo 1. aprila v Götzovi dvorani koncert. Na koncertu se bo proizvajala znamenita skladba "Vnebovzetje", katero je uglasbil eden najboljših slovenskih skladateljev — pater franciškan Hugolin Sattner. Cisti dobiček tega koncerta je namenjen Dijaški kuhinji v Mariboru in ga baš radi dijaške podpore priporočamo vsem deželanom.

Stavka krojaških pomočnikov v Mariboru še vedno ni končana in še traja dalje. Stavkujoči krojaški pomočniki zahtevajo 50 odstotno povišanje mezd, dočim jim mojstri ponujajo 30 odstotkov.

Tudi pri nas v Sloveniji na železnicah trli pragi. Po južni Srbiji in sploh na državnih železnicah se je že zgodilo dokaj nesreč radi preperelih pragov, ki so bili položeni pred 40 leti. Več vlakov je že skočilo s tira. Glede železniških nesreč se dosedaj ni bilo pritožiti na južni železnici, ki je doslej še precej dobro skrbel za popravila na svojih progah. Dne 17. t. m. pa so skočili pri postaji Blanca trije vagoni osebnega vlaka iz tira radi trlih pragov južne železnice. Težkih poškodb ni bilo, le neka ženska in trije železničarji so bili lahko poškodovani. Radi te nezgode pa je bil ustavljen promet na progji Zidanmost—Zagreb čela dva dni.

Novo poglavje naše brezglave gospodarske politike! V naši državi imamo nekaj prav dobrih tovarn, v katerih se popravljajo lokomotive in vagoni. Namesto, da bi naša vlada razširila obrat v teh tovarnah, zadovoljila delavstvo, in sprejela v službo nove, spretne delavske moči, je pa dala v popravilo nič manj, kakor 400 naših lokomotiv ravnateljstvu madžarskih državnih železnic. Več sto milijonov dinarjev bo romalo na Madžarsko. Tako skrbi naša sedanja vlada za davkoplačevalce in za delavce.

Izmed vseh pokrajin v Jugoslaviji je najbolj uboga ter pomilovanja vredna Dalmacija. Že večkrat smo poročali, kako obupna lakota in pomanjkanje hrane uboga Dalmatince vsled lanske slabe letine. Naša vlada nič ne stori, da bi preskrbela gladne Dalmatince s prehrano, ampak le podpira z denarjem divjaške fašiste, ki se trudijo, da bi divjaškim in nasilnim potom pretvorili Dalmatince v centralistične kučke. Povsod po Dalmaciji pašujejo občinski komisarji — demokrati, ki so pri narodu osvraženi do skrajnosti. Povdariti treba, da ni bilo v Dalmaciji občinskih volitev že celih 11 let. Dalmacija je vsestransko v obupnem položaju.

«Agrarna reforma» v Vojvodini. Vojvodinčani pravijo, da je «agrarna reforma» to, kar ovira razvoj poljedelstva in kar v enomer razburja vaški svet. Vsaka stvar, ki jo vzamejo gotovi oblastni organi v roke, povzroča nemir za nemir, zdražbo za zdražbo, na drugi strani pa še večje izkoriščanje. Vse, kar so razni načrti dobrega obetali, se je v rokah raznih nesposobnih in sebičnih ljudi, zavrglo v pravo narodno nesrečo. Iz Banata se čuje, da je mnogo zemljišč neobdelanih, in samo na enem imetju Cekoničevem nad 5000 oralov, ljudje, ki so se na ta zemljišča zanašali, so pa sestradani in še danes brez pririska zemlje. Prebivalstvo iz Šojkaške si želi danes nazaj stare čase in poslali so svoje odposlanec v ministrstvo, naj se zemljiška posest vsaj toliko uredi, kot je bilo leta 1868, — če že gospodje ne znajo ali pa nočejo drugče. Odposlanci so se iz Beograda vrnili še bolj pobiti in razočarani kot so prišli. Minister jim ni vedel drugega povedati kot to, da naj čakajo in čakajo, da se bo v parlamentu vse uredilo in ko bo «urejeno», se mora temu vsak pokoriti, — če ne, bo pa ustreljen. Seljaki, ki so prišli iz Beograda, kar verjeti niso mogli besedam, ki so jih čuli. Zelostni se pogledujejo in pravijo: «Madžarji so nam grozili s smrtjo, stiskali so nas, pa vse smo prenašali in pretrpeli. Da se bo to sedaj ponavljalo, si pa nikdar nismo mislili». O raznih oblastnikih na mestih agrarnih in drugih komisarjev prinašajo listi iz Vojvodine prav značilne opise in črte. Ta je radikal, oni je demokrat in vsak služi samo svojim strankarskim pajdašem. Bogatini, ki pripada isti stranki, kot komisar, se ne vname, pa če ima še toliko neobdelanega in vse kar se deli, se deli zopet samo po strankarskih zaslugah in potrebah, največji reveži pa ostanejo prazni. Dokler ne bo nepristranskih in osebno čistih in poštenih ljudi na upravnih mestih v teh krajih, ni mogoče, da bi bilo bolje.

Naseljenec ali kolonisti. V današnjih listih čitamo vesti, da se odpravlja večje število Slovencev-Primorcev v južno Srbijo, kjer bodo naseljeni ali